

Meenutusi legendaarsest sisehaiguste professorist

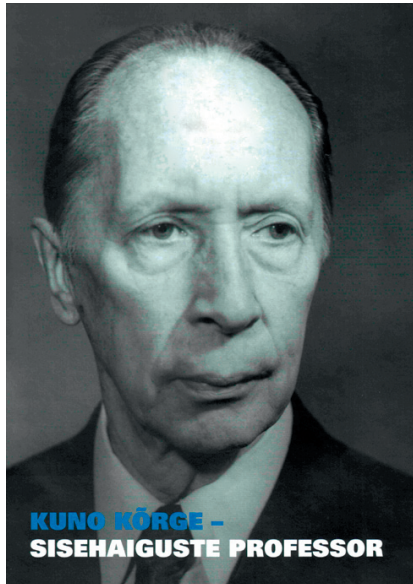
Rein Kermes – TÜ Kliinikumi sisekliinik

Kuno Kõrge – sisehaiguste professor. Lember M, Rosenberg M, toim. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2013, 191 lk.

Professor Kuno Kõrge sünnist möödus tänavu 8. juunil 100 aastat. Selle märkimiseks ilmus TÜ ja TÜ Kliinikumi sisekliiniku eestvõtmisel raamat „Kuno Kõrge – sisehaiguste professor“. Raamatu esitlus toimus 11. juunil 2013 TÜ ajaloo muuseumi valges saalis, vt <http://www.uttv.ee/naita?id=17359>. Toimetajad palusid teose tarvis saata meenutusi prof Kõrgest tema kaasaegsetel, kolleegidel, õpilastel, pereliikmetel ja tuttavatel. Tegemist ei ole süstemaatilise uurimusega, vaid mälestuste kogumiga, mille tekstid on kõnekad, iseloomustades samas ka nende kirjutajaid.

Intervjuust professori poja dr Matti Kõrgega saab lugeja teavet K. Kõrge vanemate, abikaasa, kooliaja ning sõjaaja ja sõjajärgsete aastate tegemiste kohta. Professorile lähedaste inimeste seas olid arstid Kaljo ja Laine Villako ning Valve ja Jüri Saarma, peresõpradena mainib Matti Kõrge kirjandusnimesi Aadu Hinti, Tuglaseid, Betti Alverit. Radioloogiprofessor K. Villako meenutused pärinevad raamatust „Ajarännak“. Kaljo Villako on kirjeldanud sõbra ja mõneti sarnase elusaatusega kaaslaste töid ja tegemisi päris põhjalikult just inimlikust vaatepunktist, väljaspool kliinikut ja töövälisel ajal.

Ristiisa Kuno Kõrget meenutavad ristitütär Riina Saarma ning ristipoeg Peeter Villako. Mõlemad ristilapsed meenutavad teda ääretult intelligentse, peene huumorimeele ning sirge seljaga mehena, kelle lausumised on neid suunanud ja saatnud läbi elu.

Elupõline Toome kliinikute röntgeniarst Nils B. Sachris kirjutab temale omasel mõnusal viisil oma meenutusi aastatest 1941–1944, millest professor Kõrge eluajal tavapäraselt juttu ei tehtud.

Tartu ülikooli arstiteaduskonna üliõpilaste ning toonaste noorte arstide suhtumist professor Kõrgesse iseloomustavad ehk kõige paremini dr Leili Roometsa kogutud 1970. aastate tudengite hinnangud professorile: „Alati heasoovlik, toetav, selgitav“, „Suhtus tudengisse nagu endaga võrdsesse“, „Vana kooli mees, kelle taset on väga raske saavutada“, „Temal olid väga head loengud“, „Tema ees tunti aukartust“, „Soliidne, väljapeetud, akadeemiline, laia huvideringiga, intelligentne“, „Kehastab arsti selle sõna parimas tähenduses.“ Arstidest kolleegid Evi Maiste, Jaan Kelk, Toomas Kutsar, Arvo Mesikepp, Siiri Mesikepp, Eino Sinimäe, Maie-Ly Haavel ning professorid Reinhold Birkenfeldt, Agu Tamm, Heidi-Ingrid

Maaroos ja Mai Rosenberg meenutavad professorit paljuskü neidsamu epiteete kasutades, millele dr Maia Ruttas lisab siiski veel ühe iseloomustuse – peenetundeline rüütel.

Raamatus on taasavaldatud professor Kuno Kõrge 1982. aastal arstiteaduskonna päeval ülikooli aulas peetud avaliku loengu „Tartu Ülikooli arstiteaduskonna ajaloo“ tekst ning Tallinna linnahallis 5. septembril 1989 üritusel „Forum medicorum Estoniae '89“ peetud ettekanne, mille professor pidas kolm nädalat enne oma jäädavat lahkumist.

Akadeemilise õpetlasena oli prof K. Kõrge väga viljakas. Tema juhendamisel valmis 14 dissertatsiooni. Autori või kaasautorina osales ta 16 õpperaamatu ja tervisekasvatuliku raamatu valmimisel. Artikleid on Kuno Kõrge avaldanud kokku 94, neist esimene artikkel ilmus 1934. aastal ja viimane 1986. aastal.

Oma elu jooksul nägi professor Kõrge viit riigikorda, kuues jäi napilt nägemata. Sel ajal toimunud Eesti ajaloo keerdkäigud mõjutasid oluliselt tema enda elukäiku, aga ka suhtlust sõprade ja töökaaslastega ning tööd professorina. Olles suurema osa oma elust pühendanud patsientide ravimisele ja samal ajal ka noorte kolleegide õpetamisele, võiks teda ja tema elu käsitleda 20. sajandi Eesti haritlaskonna koondkujuna. Professor Kuno Kõrge kandis läbi kogu oma elu kolme aadet – arstikunsti, meie oma Eesti ülikooli vaimsust ja isamaalisust –, millega ta pälvis nii oma lähedaste kui ka laiemalt kogu Eesti arstikonna lugupidamise ning on jäänud eeskujuks paljudele arstide põlvkondadele.

rein.kermes@kliinikum.ee